

Det Kongelige Olje- og energidepartement
Postboks 8148 Dep.
0033 OSLO

Dato, 03.04.2013

Høringsvar - Forslag til endring i vassdragslovgivningen - opphevelse av bestemmelsene om tilleggserstatning

Statskog SF (Statskog) har mottatt høringsbrev fra Olje- og energidepartementet datert 7.3.då., hvor det vises til forslag om endringer i industrikonsesjonsloven, vassdragsreguleringsloven og vannressursloven. Endringsforslaget gjelder reglene om tiårssyklus ved fordeling av konsesjonsavgifter og regelen om mererstatning ved ekspropriasjon til vannkraftproduksjon. Statskog vil knytte kommentarer til det sistnevnte.

Av vedlagte høringsnotat framgår det at forslaget om endring av mererstatning ved ekspropriasjon til vannkraftproduksjon, bl a begrunnes med at (notatets s. 9):

Departementet kan ikke se at lovgrunnen for tillegget på 25 prosent lenger er til stede når fallrettighetene etter dagens utmålingspraksis uansett verdsettes etter full markedsverdi.

....

Selv der naturhestekraftmetoden legges til grunn for erstatningsutmålingen, kan ikke departementet se at det er behov for å beholde bestemmelsen. Skjønnspraksis viser at erstatningsbeløpet pr nat.hk. i dag settes høyt, og antagelig i samsvar med hva som ville representere alminnelig markedspris.

Departementet peker altså på at lovgrunnen for 25 prosent tillegget er endret. Statskog er usikker på om dette kan framholdes.

Prinsippet om full erstatning ved ekspropriasjon var også gjeldende når prinsippet om mererstatning ble innført. Senere endringer i energilovgivning og åpning av energimarkedet, har imidlertid medført at den metoden som tidligere ble benyttet ved verdifastsettelse (naturhestekraftmetoden), ikke lenger ga full erstatning og således hadde utspilt sin rolle.

Det har medført at ikke prinsippet, men metoden for verdsettelse er endret siden regelen om mererstatning ble innført.

Dog fortsatt med samme mål for øyet, nemlig å fastsette full erstatning.

Det må imidlertid legges til at domstolene fortsatt har saker til prøving hva gjelder spørsmålet om å tilkjenne grunneier en erstatning som tilsvarer *full markedsverdi*, for de fall som anses som ikke

«separat utbyggbare». Dette da som en motsetning til hva beregning etter naturhestekraftmetoden nå vil gi.

Det kan også minnes om at noe av begrunnelsen for 25 % tillegget var at en fant det rimelig at grunneier fikk en viss andel av verdiskapningen.

Videre kan det spørres om ny verdsettelsespraksis dekker alle de *aksessorier* som innlemmes i vannkraftproduksjon, og som kan eksproprieres av utbygger.

Historisk har vel begrunnelsen for innføring av mererstatning ikke bare vært med tanke på ekspropriasjon av fallrettigheter, men også med sikte på ekspropriasjon av magasingrunn og lignende. Dette er rettigheter som i dag fortsatt ikke er ansett å ha noen selvstendig markedsverdi, til tross for at de er en nødvendig og tidvis avgjørende del av utbyggingen. Undertiden kan denne delen av utbyggingen påvirke resteiendommen betydelig.

For denne type rettigheter har ikke begrunnelsen for 25 % tillegget blitt svakere eller endret som følge av den senere tids rettspraksis knyttet til fallrettigheter. Høringsnotatet har ikke fokus på denne problemstillingen.

Statskog mener det er grunnlag for å hevde at f eks magasiner fortsatt har et svakt erstatningsvern til tross for erstatningsutviklingen for fallrettigheter, og at dette taler for opprettholdelse av 25 % tillegget.

Det kan igjen pekes på at nevnte magasin kan være helt avgjørende for at det skal være økonomisk bærekraft i en utbygging, eller kan forbedre lønnsomheten betydelig.

Det kan avslutningsvis på generelt grunnlag legges til at Sverige har funnet å kunne ha ett tillegg på 25 % ved ekspropriasjon, dog med visse unntak. På Regeringskansliets hjemmeside angående dette framgår innledningsvis:

Från och med den 1 augusti 2010 gäller nya ersättningsregler för expropriation och andra situationer där fastigheter tas i anspråk med tvång. De nya reglerna leder till höjda ersättningar, bland annat genom ett påslag med 25 procent på marknadsvärdet på den fastighet som är i fråga. Syftet med reformen är att stärka äganderätten.

Etter Statskogs oppfatning, kan mindretallet i Vassdragslovutvalget (NOU 1994:12) sin begrunnelse for å opprettholde 25 % regelen i alle fall fortsatt framholdes for f eks magasingrunn og lignende.

Skulle en komme til at 25 % regelen skal fjernes, er Statskog av den oppfatning at dette bør følges opp med et arbeid med å se på spørsmålet om kompensasjon for de aksessorier som innlemmes i vannkraftproduksjon, og særlig i de tilfeller disse ligger på en annen grunneiendom enn selve fallstrekningen(e).

Med hilsen

Rune Trana
advokat (MNA)